Länsstyrelsen
Västra Götaland

Datum
2025-03-07

Diarienummer
5328-2025

Mariestads kommun
plan@mariestad.se
august.eriksson@mariestad.se

Undersökningssamråd tillhörande förslag till detaljplan för del av Brodderud 3:11 m.fl. i Mariestads kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2025-02-05 för samråd 6 kap. 6 § miljöbalken

Om ärendet

Kommunen har begärt undersökningssamråd med Länsstyrelsen om föreslagen detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsens bedömning

Kommunen bedömer att genomförandet av förslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen bedömer dock att betydande miljöpåverkan, orsakat av planens genomförande, inte går att utesluta då det saknas bedömningar, och motivering till dessa, kring flertalet frågor kopplat till människors hälsa och miljö samt olycksrisk. Länsstyrelsen bedömer även att underlaget behöver kompletteras för att uppfylla innehållskraven i miljöbedömningsförordningen 5§.

Om kommunen efter att ha kompletterat underlaget kommer fram till att betydande miljöpåverkan kan antas så ska avgränsningssamråd hållas med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad.

Människors hälsa och miljö

För att motivera sin bedömning av planens miljöpåverkan anser Länsstyrelsen kommunen behöver belysa och beskriva sina resonemang kring följande frågor med avseende på människors hälsa och miljö kopplat till planerad detaljplan:

- Buller
- Luft
- Förorenade områden
- Störande belysning
- Påverkan negativ lukt

I checklistan för utredning av betydande miljöpåverkan har kommunen identifierat förorenad mark inom planområdet som en risk. Kommunens bedömning är att en miljöteknisk markundersökning ska tas fram för att undersöka de markföroreningar som finns i marken från den tidigare bilvårdsanläggning som funnits inom planområdet. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning.

När det gäller planens påverkan utifrån andra aspekter som kan innebära en risk för människors hälsa eller för miljön så har kommunen inte tillräckligt belyst relevanta aspekter.

Planen medger många olika typer av verksamheter, med helt olika slags påverkan på omgivande miljö och intilliggande verksamheter. Länsstyrelsen kan utifrån underlaget inte se att tillkommande verksamheters påverkan är vare sig beskriven eller bedömd.

- Det saknas information om huruvida det finns intilliggande verksamheter som skulle kunna påverkas av de tillkommande markanvändningarna.
- Länsstyrelsen saknar även en beskrivning av verksamheternas påverkan på intilliggande bostäder. Cirka 150 meter sydväst om planområdet finns exempelvis ett bostadsområde som kan komma att påverkas av planen. Denna påverkan behöver belysas för att planens genomförbarhet och förenlighet med miljöbalkens krav ska kunna bedömas.
- En ny drivmedelsstation kan, beroende på utformning och placering, komma att innebära tunga transporter även nattetid, risk för brand och explosion samt risk för störande lukt, buller, luft, belysning och vibrationer. Kommunens

bedömning och ställningstagande i detta avseende behöver framgå i underlaget.
- Hotellverksamhet och handel kan leda till ökad trafikbelastning i området. Dessa frågor redovisas heller inte i underlaget, vilket är en brist.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att det inte framgår att kommunen har tagit hänsyn till eller bedömt planens påverkan på människors hälsa och miljö från tillkommande verksamheter i tillräcklig utsträckning. Länsstyrelsen kan därför inte utesluta att planen med dess tillkommande verksamheter kan komma att medföra en betydande miljöpåverkan eller om skyddsåtgärder behöver vidtas för att skydda människors hälsa och miljön.

Olycksrisk

Länsstyrelsens bedömning är att det med föreslagen markanvändning, bl.a. hotell som tillhör Zon C (längst bort från riskkällan), inte går att utesluta betydande miljöpåverkan med avseende på olycksrisk. Detta eftersom området är helt inringat av farligt godsleder. Dessa kombinerat med risken från den planerade drivmedelsstationen gör att den överlagrade risken kan bli hög. Följden blir också att det kan bli svårt att få till vissa åtgärder, såsom ventilationsåtgärder, eftersom det finns riskkällor i alla riktningar.

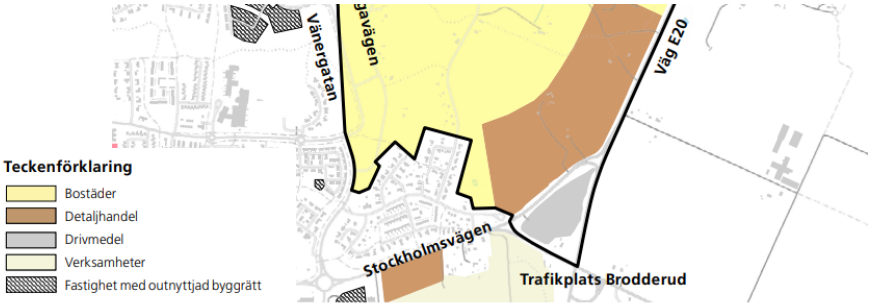
I kartan nedan redovisas en 150 meter bred buffertzon från omkringliggande farligt godsleder, vilket visar att hela området täcks av detta avstånd. Även om detta inte är faktiska konsekvensavstånd utan ”uppmärksamhetsavstånd” så bör hela zonen beaktas vid bedömningen av planens miljöpåverkan.



Övriga råd inför kommande planarbete

Föreslagen samlokalisering av drivmedel, handel och hotell

Länsstyrelsen noterar att kommunen i sin fördjupade översiktsplan (FÖP) har angett att området skulle användas till drivmedel primärt, på grund av den strategiska placeringen intill E20 i stadens ytterområde. Samlokaliseringen, med bland annat handel och hotell, som nu föreslås har därmed inte lämplighetsprövats i den strategiska PBL-planeringen, och det är därför av stor vikt att kommunen nu gör denna bedömning, inte minst utifrån ett riskperspektiv. Länsstyrelsen vill även uppmärksamma kommunen om att avvikelse från FÖP:en ökar kravet på att motivera valet av lokalisering. Avvikelse från FÖP:en kan även påverka val av planförfarande.



Arkeologi

Inom planområdet finns en fornlämning, L1961:584, ett gränsmärke. Tillstånd enligt Kulturmiljölagen krävs för detta. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning om att ambitionen bör vara att gränsmärket ska stå kvar.

Naturvärden

Kommunen behöver göra en naturvärdesbedömning, det vill säga en bedömning om områden med höga naturvärden berörs. I denna ska det ingå en bedömning av om biotopskyddade objekt, till exempel diken, stenmurar, odlingsrösen, berörs. Länsstyrelsen noterar en dokumenterad förekomst av artrik vägkant utmed väg 26 i anslutning till området.

Jordbruksmark

För jordbruksmarken behöver kommunen göra en utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken. Utredningen kan göras genom att utförligt och motiverande svara på följande tre frågor:

1. Är jordbruksmarken brukningsvärd? (Med brukningsvärd jordbruksmark avses mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämplig för jordbruksproduktion.)

Om jordbruksmarken är brukningsvärd ska nästa fråga besvaras.

2. Är den aktuella förändrade markanvändningen ett väsentligt samhällsintresse? (ett väsentligt samhällsintresse kan till exempel vara bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen.)

Om jordbruksmarken är brukningsvärd och markanvändningen bedöms utgöra ett väsentligt samhällsintresse ska nästa fråga besvaras.

3. Varför är förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte tillfredsställande?

För att få bebygga brukningsvärd jordbruksmark krävs det en konkret utredning som visar att behovet inte kan tillgodoses på annan mark. De alternativ man utreder ska först och främst inte utgöras av jordbruksmark, utan av annan mark. När man utvärderar alternativen och det finns andra möjliga alternativ får inte brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för Miljöavdelningen, Landsbygdsavdelningen, Natur- och vattenavdelningen, Samhällsavdelningen samt Avdelningen för civilt försvar och beredskap har bidragit till beredningen av detta yttrande. Detta yttrande har beslutats av planhandläggare Siri Himmelman.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Länsstyrelsen/
Natur- och vattenavdelningen, Sandra O. Johansson och Linnea Söderberg
Miljöavdelningen, Andrea Carstensen
Samhällsavdelningen, Madeleine Elisabethsdotter Sjölander
Landsbygdsavdelningen, Jannicke Hellberg
Avdelningen för civilt försvar och beredskap, Mattias Svanström
Funktionschef Plan- och bygg, Nina Kiani Janson